

Kişilik Bozukluklarıyla Çalışmada Zorluk Ölçeği (KB-ÇZÖ)

Bu ölçek kişilik bozukluğu hastaları ile çalışırken genel olarak zorlandığınız durumları ve zorlanma düzeyinizi değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Tamamen kişisel deneyim-

lerinize dayanarak, aşağıda zorluk alanlarından oluşan her maddeyi Hiç: (0), Az: (1), Orta: (2), Çok: (3) puanları arasından size uyan seçeneğe göre işaretleyiniz.

	Zorluk alanları	Hiç (0)	Az (1)	Orta (2)	Çok (3)
1	İdare etmede zorluk, servis kurallarına uymama ve ortamı bozma	0	1	2	3
2	Talepkarlık, hiç bitmeyen ilgi ve anlaşılma ihtiyacı	0	1	2	3
3	Serviste aşırı hareketlilik ve hastalar arasında iletişimsel sorunlar yaratma (provokasyon, egemenlik kurma, çeteleşme, kaos vb.)	0	1	2	3
4	Kendine zarar verme davranışları gösterme (self mutilasyon, intihar)	0	1	2	3
5	Tedaviye uyum sorunları yaratma, işbirliği yapmama, saygısız davranışlar ve tedaviye müdahale etme (özellikle ilaçlara, hastanede yatış süresine, hastane kurallarına vb.)	0	1	2	3
6	Zorlayıcı, etkileyici ve tehditkar davranışlar (manipüle etmeye çalışırlar, sınır/engel tanımazlar)	0	1	2	3
7	Duygulanım ve davranışlarındaki değişkenlik (hasta ile stabil kalabilmeyi güçleştirir)	0	1	2	3
8	Aşırı yüceltme ve değersizleştirme gibi tutarsız davranışlar gösterme	0	1	2	3
9	Yoğun öfke ve saldırgan davranışlar (kavgacılık, impulsivite vb.)	0	1	2	3
10	Tepkilerini sözel ifade yerine eyleme vurma (acting out) yoluyla gösterme	0	1	2	3
11	Sürekli her şeyden yakınma ve sorumluluk üstlenmeme	0	1	2	3
12	Katı ve değişmez bir tutum sergileme (negativist tavırlar ve inatçılık vb.)	0	1	2	3
13	Grandiosite, herşeyi bilme ve kontrol etme eğilimi	0	1	2	3
14	Her gün yeniden ilk defa oluyor gibi davranma (yol almyormuş gibi hissetmeye yol açarlar)	0	1	2	3
15	Aşırı kırılabilirlik ya da diğerlerine karşı umursamazlık	0	1	2	3
16	Kimseye güven duymama ve aşırı kuşkuculuk	0	1	2	3
17	Çok fazla ek tanının olması (madde, alkol, depresyon, yeme boz. vb.)	0	1	2	3
18	Ekip arasında çatışmalara yol açan davranışlar sergileme	0	1	2	3
19	Tedaviyi terk etme (drop out) eğilimi ve tehdidi	0	1	2	3
20	Uzun süre iletişime kapalı kalma, izolasyon	0	1	2	3
21	Her şeyi sorma ve danışarak yönlendirilme beklentisi	0	1	2	3

Ölçek 2013 yılında Eren^[1] tarafından geliştirilmiş ve geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmıştır. 21 maddeden oluşan ölçekte dörtlü likert tipi değerlendirme sistemi kullanılmıştır. Derecelendirme maddeleri: “Hiç (0)”, “Az (1)”, “Orta (2)” ve “Çok (3)” olarak belirlenmiştir. Aritmetik ortalamanın değerlendirme aralığı için (4-1=3) hesaplanan aralık katsayısına göre (3/4=.75) seçenek aralıkları düzenlenmiştir. (0-.74)

arasındaki ortalamalar “hiç”, (.75-1.4) arasındaki ortalamalar “az”, (1.5-2.24) arasındaki ortalamalar “orta”, (2.25-3.0) arasındaki ortalamalar “çok” olarak derecelendirilmiştir.

Geçerlik-faktör yapısına ilişkin açımlayıcı faktör analiz sonucunda KMO değerinin .946 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Bartlett testi sonuçları incelendiğinde, X² (ki-kare) değerinin anlamlı olduğu görülmüştür (X² (210)= 4708.032; p<.001).

Yapılan güvenilirlik analizlerinde test-tekrar test katsayısı .7020; test toplamının cronbach alfa değeri .9522; Spearman Brown değeri .880 ve Gutman değeri .867 olarak bulunmuştur. Ayrıca testin güvenilirliği için; ölçmenin standart hata değeri 2.44'dür.

Ölçeğin aritmetik ortalaması 28.49; medyanı ise 26.90'dur. Testin toplam puanı madde puanlarının toplanmasıyla elde edilmektedir. Testten alınabilecek maksimum puan 63'tür. Testten 12 ve altında puan alanlar düşük zorluk yaşarlarken, 45 puan ve üstü alanlar yüksek düzeyde sorun yaşamaktadır.

Ölçek kişilik bozukluğu hastalarıyla çalışan ruh sağlığı çalışanlarının bu hastalarla çalışmaya ilişkin zorlanma derecelerini ve zorluk alanlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek hem toplam puan hem de maddeler üzerinden kullanılabilir.

Kaynak

1. Eren N. Kişilik bozukluklarıyla çalışmada zorluk ve kişilik bozukluğu hastalarına karşı tutumlar ölçeklerinin psikometrik özellikleri. *Nöropsikiyatri Arşivi*. 2013 (doi: 10.4274/npa.y7056.).

Düzeltilme / Erratum

Psikiyatri Hemşireliği Dergisi Cilt 4, Sayı 1, s. 55

Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, Cilt 4, 1. sayısında, sayfa 55'de "Ölçek Tanıtımı" başlığı sehven hatalı yazılmıştır. Doğrusu "Kişilik bozukluğu hastalarına karşı tutumlar ölçeği (KBH-TÖ)" olacaktır. Düzeltiliriz.